दापनम् Causing or obliging (one) to pay or give.

दापित p. p. [दा-णिच् कर्मणि-क्त] 1 Caused to be given. -2 Condemned to pay fine, fined. -3 Adjudged. -4 Assigned, awarded. -5 Got, procured; obtained; महां दापितावित्ताय किं ददासि Raj. T. 6. 50.

दामन a. Liberal, donor; Mb. 12. 92. 17.

दित्सा n. Desire of giving; दित्सां न सूचयसि Rāj. T. 3. 252; मृतस्य लिप्सा क्रपणस्य दित्सा (न हि दृष्टपूर्वा) Bv. 1. 125.

दित्सु a. Wishing to give &c., यत् ते दित्सु प्रराध्यम् Rv. 5.39.3.

देय a. [दा कर्मणि यत्] 1 To be given, offered or presented; R. 3. 16; (see अदेय). -2 Fit to be given, proper for a gift. -3 To be returned; or restored; विभावितैकदेशेन देयं यदिभयुज्यते V. 4. 33; Ms. 8. 139, 185. -4 To be shown. -5 To be given in marriage. -6 To be paid (as a debt &c.). -7 To be placed, put, applied, laid, &c.; see दा above. -8 To be ceded (road); पन्या देयो वरस्य च Ms. 2. 138. -यम् A gift, donation, -Comp. -धर्म: Charity; Buddha.

दाक्ष a. (-क्षी f.) Relating to Daksa. -क्षम् The south; Ms. 6. 10.

दाक्षायण a. (-णी f.) Coming from the Daksa family. -ण: 1 A son of Daksa. -2 A particular sacrifice. -णम् Gold or a golden ornament.

दाक्षायणिन् m. A Brāhmaṇa student wearing gold ear-rings. दाक्षायणी ब्रह्मसूत्री वेणुमान् सकमण्डलुः Y. 1. 133.

दाक्षायणी [दक्षस्यापत्यं स्त्री इशि फक्-बीप्] 1 Any one of the 27 lunar mansions (they being mythologically regarded as so many daughters of Daksa). -2 N. of Diti, wife of Kasyapa and mother of the demons. Bhāg. 8. 4. 22. -3 N. of Pārvatī. -4 The lunar constellation called Revatī. -5 N. of Kadru or Vinatā. -6 N. of Aditi, mother of the gods. -7 The Dantī plant. -Comp. -पित: 1 an epithet of Siva. -2 the moon. -पुत्र: a god.

दाक्षायण्यः The sun; Mb. 13.

दाक्षाय्यः A vulture.

दाक्षिः A son of Daksa.

दाक्षिण a. (-णी f.) [दक्षिणा प्रयोजनसस्य-अण्] 1 Relating to a sacrificial gift or to a gift in general. -2 Relating to the south. -णा The southern country i.e. the Deccan. -णम् A collection of sacrificial gifts.

दाक्षिणात्य a. Belonging to or living in the south, southern; अस्ति दाक्षिणात्ये जनपदे महिलारोप्यं नाम नगरम् Pt. 1. न्यः A southerner, a native of the Deccan; आरम्भशूराः ब्रह्म दाक्षिणात्याः. —2 The cocca-nut.

सं. इं. को.... १०२

दाक्षिणिक a. (-की f.) Connected with a sacrificial gift.

दाक्षिण्य a. [दक्षिणस्य भानः ध्यम्] Relating to a sacrificial gift. -ण्यम् 1 (a) Politeness, civility, courtesy; तस्य दाक्षिण्यस्टेन नाम्ना मगधनंशाजा R. 1. 31. (b) Kindness; V. 1. 2; दाक्षिण्यं स्वजने Bh. 2. 22; Māl. 1. 8. -2 Insincere or overcourteous conduct of a lover (towards his beloved); दाक्षिण्येन ददाति वाचमुचिताम् S. 6. 4; it is thus defined:-दाक्षिण्यं चेष्टया वाचा परचित्तानुवर्तनम्. -3 The state of relating to or coming from the south; स्नेहदाक्षिण्ययो-योंगात् कामीव प्रतिभाति मे V. 2. 4 (where the word has sense 1 or 2 also). -4 Concord, harmony, agreement. -5 Honesty, candour. -6 Talent, eleverness.

दाशी 1 A daughter of दश. -2 N. of the mother of Pāṇini. -Comp. -पुत्र: N. of Pāṇini.

दाक्षेयः A metronymic of Pāṇini.

दास्यम् [दक्षस्य भावः व्यज्] 1 Cleverness, skill, fitness, dexterity, ability; Bg. 18. 43. -2 Probity, integrity, honesty. -3 Industry, activity; दाक्यण हीनो धर्मयुक्तो न दान्तः Mb. 12. 292. 23.

दाक्षिकन्था N. of a place in the Balhika country.

दाघः Burning.

दाडकः A tooth, tusk.

दाडि (लि) मः, -मा 1 The pomegranate tree; नीडार्ता प्रक्रोति दाडिमफलन्याजेन वाग्बन्धनम् Amaru. 16. -2 Small cardamoms. -मम् The fruit of the pomegranate tree; पाकारणस्फुटितदाडिमकान्ति वक्त्रम् Māl. 9. 31. -Comp. -प्रियः, -भक्षणः a parrot.

दाडिम्बः The pomegranate tree.

বারা 1 A large tooth or tusk. -2 A multitude. -3 Wish, desire.

दादिका The beard; Ms. 8. 283 (Kull. समश्रु).

दाण्ड a. (-ण्डी f.) Relating to a stick or punishment. -ण्डा A kind of game with sticks. -Comp. -पाता a particular festival (फाल्युन पीर्णिमा).

दाण्डक्यः N. of a king who had no control over his senses; दाण्डक्यो भोजः, करालक्ष वैदेहः Kau. A. 1.5.

হাण্ডাজিনিক a. (-কা f.) Carrying a staff and hide (as mere outward signs of religious devotion). -কঃ A cheat, hypocrite, impostor.

दाण्डिकः A chastiser, punisher; न च दण्डो न दाण्डिकः Mb. 12. 59. 14.

दाक, दाति, दात, दानम्, दानु, &c. See under दा.

दात्यूहः 1 The gallinule; दात्यूहैस्तिनिशस्य कोटरवित स्कन्धे निलीय स्थितम् Māl. 9. 7. -2 The Chātaka bird; Bhāg. 3. 15. 18. -8 A cloud. -4 A water-crow. (Written also दात्याह).